на месецу. Он је бацио камен у воду и не слутећи, да ће таласно претење разићи се много даље. Заборавио је, да на Балканском Полуострву осим Турака и Грка живе и милијони Словена. Покушај, да се из балканских метежа створи добар залогај за Аустро-Угарску, нелојалан је с обзиром на обавезе Аустро-Угарске према Русији, и не ће у Русији наћи ни правдања ни помоћи.

Судбоносни догађаји у Португалији.

Из престонице португалске Лисабона а и из других варошиа и крајева стижу врло озбиљне вести. У Лисабону је све мртво, радње затворене, а војничке страже и полиција патролирају непрестано. Апшења су на дневном реду и ако су све апсане пуне. Чим војска види двоје троје заједно одмах поступа најсуровије. Даље вести јављају, да се више португалских пуковнија побунило. Ове су због казне премештене у унутрашњост, а многи уапшени. И на два убојна брода дошло је до побуне, која је крваво угушена. На једном је убијено четрдесет војника, а скоро толико исто и на другом. У вароши Опорту проглашена је република. Власт забрањује да се из земље шаљу верне вести о догађајима. Једном речи стање је врло судбоносно.

Српски соко у Футогу.

Пишу нам из От. Футога: Дана 20. јан. о. г. одржаше наши Соколи своју годишњу редовну скупштину, и ово младо друштво тек од једне године показало је врло леп, како моралан, тако и материјалан — успех. Том приликом примљени су рачуни које је поднео брат Стеван Обренов, те се испоставило чиста прихода 312 К. 68 фил. А, и моралан успех је силан, место да нам се омладина скупља по ћошковима и биртијама, окупљена је око свога старешине, школе и св. цриве и свугде се онако понаша као што то соколима приличи. На скупштини смо се поново организовали и то овако: Старешина: Жарко Алексић, подстарешина: Павле Лазарац, благајник: Стеван Обренов, тајник: Стеван Бошњак. Предњачки збор: вођа, Лазар Вукотић, подвођа: Стеван Величковић, предњаци: Стеван Добродолски и Живко Максимов. Уједно смо ове седнице увели за свога патрона; Цара Константина, и решили смо да тога дана увек одржавамо јавне вежбе. Још је решено да се одржи забава а од прихода да се направи један кречаш барјак.

„Соко“

Немци и вршачки посланик.

Вршачки посланик, Золтан Силашки, полагао је у недељу рачун својим бирачима. Том је приликом изјавио, да ће бирачко право по новом закону добити сви они, који знају читати и писати, али он држи, да интелигентни људи треба да добију по два гласа. Кад је др. Марковић Силашију захваљивао, упадали су му у реч немачки народњаци и социјалисте. Кад је пак вођа немачких народњака искао реч, председник је затворио збор. На то су Немци запевали немачку народњачку песму „Вахт ам Рајн“ а социјалисте марсељезу.

Вуци напали на српског епископа.

Јављају из Србије, да је жички епископ Сава на путу од Чачка за Краљево био у великој опасности. На његова кола напали су вуци, но уз помоћ сељака и жандара, који га је пратио избавио се.

Споразум у Истрији.

Из Трста јављају, да су се онде прошле недеље састали у конференцију посланици талијанске већине истарског покрајинског сабора, у којој су преговарали о реформи изборног права за покрајински сабор. — Предлажу, да у идући сабор уђе 25 Талијанаца и 19 Словена, док у садашњем сабору има само 21 Талијанац и 9 Словена, не рачунајући овамо вирилне гласове бискупа. Ипак ће већина сачекати предлог клуба словеначке мањине, те ће се онда састати саборски одбор за израду предлога о изборној реформи.

Злочин руских терориста.

Колико су се европске руске терористе, које су прво своја убиства извршивале само над политички истакнутим личностима, види се из једног случаја, што се ових дана десио. На тридесет и две врсте од Каборовска нађени су у једној шуми убијени један сеоски кмет, и његови рођаци и породица, и то пет мушких, шест жена и троје деце. Покрадено је од њих 18.000 рубаља које у злату које у вредносним папирима.

Крај парници око предаје Порт-Артура

Преко 30 седница одржао је до сад врховни војни суд у Петрограду, претресајући парницу око предаје Порт-Артура. Ових дана ће се завршити и претрес, и одмах за тим изрећиће се и судска одлука. Пре неки дан саслушан је пуковник Вершињин. Вели, кад је већ уговорено било да се Руси предаду, пошаље им генерал Ноги осамнајст кола, да се на њима изнесу породице и пртљаг официра. Одо тих осамнајст кола задржи генерал Стесељ за себе десет, те су жене и деца официрска, не имајући доста кола, морале пешке ићи. Вершињин вели, да је видео ужасних призора за време тог пешачења. За Стесеља вели, да је нарочито пазио да му се при преносу не повреди један тепих (ћилимац). За то га је „Новоје Времја“ исмејало, рекавши, како је он сав свој стратегиски дар употребио да здраво пренесе тепих у Русију!

Хрвати нападају муслимане.

Сарајевска „Српска Ријеч“ добила је из Босанске Дубице брзојавни извештај, да становници из Хрватске Дубице нападају муслимане из засједе. Један муслиман смртно је рањен на хрватској страни, а један на босанском земљишту. У грађанству Босанске Дубице велика је узрујаност.

Свесловенски соколски савез.

У Бечу је основан свесловенски соколски савез, у који су ступили Чеси, Срби, Словенци, Бугари и Хрвати. За старешину је изабрат Чех др. Шрајнер, а за другог старешину биће изабрат један Хрват.

Српска читаоница у Ђали.

Пишу нам из Ђале, да је тамо 20 јануара о. г. отворена српска читаоница. Изабрати су и часници и то: председник Душан Чудић, парох, — потпредседник Сава Милићев, ратар, — перовођа Милан Тодоров, учитељ, — благајник Младен Ланцош, ратар, — књижничар Милан П. Јовановић, учитељ Уверени смо, да ће Срби у Ђали својски потпомоћи ову корисну установу.

Време.

Према телеграфском извештају од 4. фебруара, може се очекивати ладније, на много места кишовито време.

ЛИСТАК.

Модерно робље.

Роман

из живота босанских Срба.

Написао

Бошко Петровић.

(Наставан.) (70)

— Хвала Богу Србин — рече сељак брзо, лице му се чисто намргоди и погледа га од горе до доле.

— А шта си ти?

— И ја сам Србин

Сељак га погледа сумњиво и израз на лицу му је говорио, да не верује. Но нехтједе ништа даље говорити, скоро да је желио, да га овај даље ништа не пита, јер су та господа из владе сумњива лица за њ. И Боривоја је држао, да је чиновник из владе.

— А имаш ли своју земљу или агину.

Сељак не хтједе одмах одговорити но ипак прекрха преко језика.

Па како се нашло. А што питаш то? Ту сељак још једаред промјери Боривоја и прочита му из читавог лица и држања, да Боривој ипак може бити добар човјек.

— Па волим да знам, како наши Срби сељаци стоје.

Сељак ћуташе још мало, па ће онда опет запитати Боривоја.

— Валај, кад си Србин, покажи дер брате како се кротиш?

— Са три прста брате као и ти.

Сељак се насмија и помисли да овај господар ипак може бити д бар човјек.

— А имаш ли жену?

— Немам.

— А што се не жениш, доста ти је већ година.

А јеси ли Босанац?

— Сарајлија.

У то дође један купац, који нуђаше са двије крајцаре мање, него што је сељак искао.

— Тешка времена живимо рече сељак, када купац оде. Обоје ућуташе.

— А кад славиш? упита га сељак.

— Светог Ник лу — одговори Боривој брзо, да сузбије сумње овог човјека, у ком је познао правог Босанца Србина, који је својим држањем свједочио, да је много тешких мука и искуства прешло преко њега.

— Како ти је им ?

— Лука Алексић. Сад поста оше искренији.

Ту дуго постајаше у ситном разговору и не нађе се купац за грах. Сељак већ поче мислити како ће грах морати кући носити, а биједа га је нагнала, да га донесе и прода, да откине од уста, само да може да задовољи неком зеленашу. Већ је мислио како ће обје вр ће морати натоварити на Алата, на оног малог коњичка и би му жао тог живинчета, којега тако добро служило, а сада опет да мучи ту животињу! Ено тамо га је оставио у једном хану, привезао га за дирек, метнуо таман толико сијена предањ, да пригризе; али нека, тако ваљада Бог хоће, тако мора бити, па нека буде!

(Наставиће се).

Брзојави „Застави“.

Стигли 22. јануара.

Делегације.

Будимпешта. Министар председник Векерле и министар домобранства Јекелфалуши отпутовали су у Беч и остаће док делегације не сврше свој рад. Рачуна се да ће то трајати десет дана. Аустријски војни министар Шенаи изјавио је у војном пододбору, да ће официрска плата бити уређена још за време овог делегацконог заседања.

Крвави догађаји у Португалији.

Лисабон. Атентаторе не могу осудити на смрт, јер је смртна казна у Португалији давно већ укинута. Погинули краљ и престолонаследник свечано су намештени на одру. Сутра ће пустити народ да га гледе. Погреб је у суботу. Са здравственим стањем краља Мануела П. иде на боље. Руку носи још у повезачи. Министар-председник Франко побегао је из земље, насиље и самовоља таме су престали и држи се, да ће наступити ред, иако стижу вести о револуцији. Ухапшенике отпремиће у афричке насеобине.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 30. јануара. 1908 год. (Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве каквоће 22 кр. 10 п. до 22 кр. 30 п.

Раж средње каквоће 21 кр 80 п. до 22 кр. 20 п.

Јечам за храну 15 кр 30 нов до 15 кр. 70 нов.

НОВО!

Марка „Haloch“ изврстан **Берберски Ваден-сапун.** Гарантовано: благ, пријатан пену читава 3—4 часа не суши, код прве пробе уверење. I 1122 25—25

ПРВА ВЕЛ. БЕЧКЕРЕЧКА ТВОРНИЦА САПУНА оделење VI. Вел. Бечкерек, разашиље мустре по К. 5·30 п. 5 klg. поштом franco.

СВОЈУ КУЋУ

на врло добром месту и дућан са мешовитом радњом и све реквизите, продајем уз повољне услове. Стан врло згодан. Који рефлектирају, до 1. априла у свако доба могу радњу примити.

М Гаћански
у Модошу.

79 1—3

КРОМПИРА

роза рана. бела, жута, лука црна и бела (зелени) поврћа, нуди вагонима најјефтиније

Александар А. Мудрок
Митровица (Срем).

46 12 —

ТРАЖИМ
ЈЕДНОГ ШЕГРТА

за моју електромонтерску радњу. Само Срби, православни, из добре куће има првенства.

Сава Јулинац.

Адреса: Julinac Sebő villamos berendező VII. Abonyi-u. 4. Телефон бр. 90—25. Budapest. I. 77 2—3

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.

Број 17. У Новом Саду, у среду 23. јануара 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потура.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића Администрација „Заставе“ налази се укући где је Милетићева штампарија у главној ул, бр. 22

Поједини јутарњи јутарњи стају 2 потура.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Самосталци и ћирилица.

Бадајева наредба против ћирилице довела је самосталце и целу хрватско-српску коалицију у незгодан положај. Треба то да оправдају пред српским народом. Прво је покушао Бадај, да своју наредбу оправда пред бирачима у Новој Градишци. Али није се оправдао. Он је порекао, да ћирилица има каква права у званьима. Ако пак неке власти у Срему и употребљавају ћирилицу, то чине из милости, а не зато, што би ћирилица имала какво право. — И после тога усуђује се Бадај, да тражи поверење српских бирача.

После оваке Бадајеве изјаве не би смело да буде Србина, који ће за њега гласати. Ко је прави Србин, тај зацело то неће ни учинити. Али на жалост, Бадај има својих измећара. Они око „Srbobrana“ одавно су већ пљунули на српске светиње. Њима је Хрватство то исто што и Српство. Њих не боле, кад орган хрватске странке права „Hrvatska“ денунцира Србе због Босне и тврди, да је Босна хрватска земља и да има ући у оквир Велике Хрватске. — Но тај дрски испад правашког органа није тешко пао самосталцима. Они су на то нешто кроз зубе промрмљали, тек да се нешто каже. Ко има српског поноса и осећаја, тај се мора гнушати на овако писање правашког органа. Но то је баш оно, чега у самосталским вођама нема.

Упрегли су се у великохрватске тељиге, па вуку. Но пред свој збор у Митровици морали су нешто да проговоре и о Бадајевој наредби против ћирилице, јер Сремци неће ни да чују о неким православним Хрватима. Зато је самосталски орган у неколико бројева донео чланке о Бадајевој наредби против ћирилице. Мука те спопадне, кад читаш те чланке. И вруће је и ладно је, како хоћеш. Бадајева је наредба против закона и није. Крив је Бадај и није крив. Ти чланци су прави каламбури. Али варају се уредници „Srbobrana“, ако мисле, да су тиме Сремцима замазали очи.

Бадајеви измећари веле, да је Ракоцај крив, што је издата наредба против ћирилице. Он је као ондашњи председник банског стола упитао владу, има ли што против те наредбе. Бадаји вели, да је он увек високо ценио независност судова, па с тога није хтео да се противи тој наредби. Али овака је извина довољна само за самосталце и православне Хрвате, али пред српским народом то није никаква извина. Кад је бански сто одлучио да изда ону противзаконити наредбу о ћирилици, Бадајева је дужност била да то спречи. Није истина, да би тиме повредио независност суда. И судови се морају придржавати прописа постојећих закона.

Самосталски орган признаје, да је та наредба незаконита. Погрешно је становиште, да је у смислу нагодбе од 1868 год. само латиница призната хрватска писменица. Тамо се и не говори о латиници и ћирилици. Нагодба истиче додуше само хрватски језик, али не прописује латиницу као једино дозвољену писменицу. Међутим сви земаљски закони у Хрватској и Славонији говоре о српском или хрватском језику. — Равноправност ћирилице и латинице призната је законом од 1887. године Према томе не чине никакву милост оне власти, које се служе ћирилицом, него тиме уважавају једно неоспорно право српског народа.

Ма да је дакле морао, ма и увијено, „Srbobran“ да призна, да је Бадајева наредба незаконита, ипак није устао против Бадаја. Не, он и даље препоручује Србима у Новој Градишци да бирају Бадаја. Треба ли јачег доказа, да су самосталске вође Бадајеви измећари. Али српски народ добро види и не може да заборави овај дар бивше „народне“ владе. То је била захвалност за помоћ при рушењу Куеновштине. Тако смо ми увек пролазили. Кад је наша помоћ Хрватима требала, онда смо ми били браћа. Кад је требало признати српском народу права, онда су нам одговарали: Хајд одатле незнана делијо. Такој неискреној браћи могу бити савезници самосталске вође, али народ неће за њима на том путу. Кад би то радио, он би погазио свој образ и одрекао се својих права. Ко се пак сам одрекне својих права, не може их више никад добити.

Изборна борба у Хрватској и Славонији.

Из нуштарског изборног котара пишу нам: Хрватско-српска коалиција љуби се, као што се вели, кроз камиш. Истакла је за кандидата барона Рајачића. Види коалиција да барон Рајачић нема никаквога изгледа, те за то самостална странка за сада „на своју руку“ истиче Лазу Николића из Вуковара Лазу Николића све нешто сврби, био би посланик па то је све. Његови су изгледи врло л ши. Хрватска напредна странка истиче опет „на своју руку“ за кандидата Мату Божића, сељака из Свињареваца. Његова је кандид тура прилично повољно примљена код сељака католика. Облетао је Мато Божић и Србе, али ови неће за њега. Ево зашто. Чуо Мато Божић да при кортешовању треба говорити против грофова и попова, барем тако су говориле народу вође самосталске на скупштинама у Валпову и Михољцу. Сада дигао ногу Мато Божић да се и он као она жаба поткује па г вори против грофова и попова, а против попова нарочито за то, што су Срби бирачи за попа Јована Магарашевића. Када напредњаци тако устају против грофова, питају се онда људи сељаци па како је могао др. Лорковић, вођа напредњака, потпомагати грофа Пејачевића и њега прогласити народним баном? Ако је напредњачка странка против грофова, зашто др. Лорковић није изразио неповерење грофу Пејачевићу? Да, али није једно те исто говорити пред народом и на сабору.

Мато Божић говорио је и против попова. Мисли Мато Божић да су српски попови једно те исто што и њихови шокачки, а још најмање познаје он српске попове радикале.

Шта Срби имају очекивати доброга од напредњака хрватских. Ево чега доброга. Српска црквена општина у Загребу замолила је на темељу закона потпору за српску школу од градскога заступства. Браћа Хрвати нису хтели дати потпору, тада је „Pokret“, главни лист напредне странке, у коју спада и Мато Божић, говорио да је он против српских школа. Када би се хрватски напредњаци дочепали владе, па наравно и Мата Божић, онда би и ово мало школа српских што имамо позатварала „браћа“ напредњаци. Има ли тај Мато Божић памети доћи Србину и молити га да за њега гласа? Човек, који нешто зна мислити, не би то урадио, а Србин треба да таким људима испред носа затвара врата.

Знаде Мато Божић врло добро да Срби радикали хоће своје српске школе, знаде он да би се Јован Магарашевић заузео за српске школе, па не сме онда отворено да устане против Јована Магарашевића као радикала, него као попа, обилази Мато Божић око њега као мачак око вреле каше.

Лазо Николић знаде да ће пропасти, али се истиче да се чује да је жив и да са својих неколико гласова притекне у пом ћ Хрвату Мати Божићу. Али, све је то узалуд. У нуштарском срезу победиће српска народна свест.

Ми смо уверени, да Лази Николићу неће испасти за руком да и опет заварава. Изборник.

*

„Narodna Obrana“ љутисе. Овај великохрватски лист јако се љути, што је радикална странка у П. осечком срезу истакла свога кандидата у особи дра Јована Коцкара. Криво јој је, што ће се гласови поцепати. „Narodna Obrana“ би хтела, да Срби бирачи и даље буду хрватске путуџије. Али доста је било. Истина је, да је Милетић био затворен због бана Левина Рауха. Па како су нам Хрвати захвалили? Срби су помогли да дође Мажуранић на банску столицу, а он је сматрао за своју најпречу дужност, да покоси српске школе и прогони српске праваке. Срби су помогли и да се сруши Куеновштина. У име захвалности добили су Бадајеву наредбу против ћирилице. Добро су то Срби запамтили, па зато и не верују више слатким речима хрватских праваша и напредњака.

*

Из Грка нам јављају, да су онде бирачи одушевљени за радикалног кандидата дра Ж. Миладиновића. Самостални кандидат нема никаква изгледа, и ако за њега кортешује познати бележник Радотић. Исти не да бирачима ни да сасле дају бирачку листу. Притужба је поднесена жупанијској власти, па ће се видети, шта ће одонуд доћи.

*

Из Мартинаца јављају, да су онде изузевши 2—3 сви листом за радикалног кандидата дра Ж. Миладиновића.

*

Из Буђановаца нам пишу: Овде све више долазе до уваџав ности, да их дужност зове, да гласају на опробаног борца др. Николу Ђурђевића. Стеван Лепотић, Никола Панић, браћа Перушићи и други раде својски, да наш кандидат сјајно победи.

*

Из Суботишта добијамо вест, да су онде сви за радикалног кандидата дра Николу Ђурђевића.

*

Јављају нам из Грабоваца Платичевачко дете Вукадиновић до лазило је овамо, али неће за њег нико ни да чује, а нема говора н о другом »детету«. Грабовчани хоћ да бирају људе, а не децу, па з то ће махом гласати за дра Н Ђурђевића.

*

Из Кленка нам поручују: Сви као један стојимо за нашег радикалног кандидата. Живео др. Н. Ђурђевић!

*

Кад ће бити избори? Полузванични владини листови изјављују, да није одлучено, да ће избори посланика бити 26. и 27. фебруара по нов. кал., али тврде, да ће се ти избори зацело о[illegible] најдаље до 2. марта по но . кал., јер је то у смислу закона последњи рок. Будимо на опрезу, да у свако доба сложно ступамо у изборе.

Руски листови о Аустрији

Поводом експозеа аустроугарског министра спољашњих послова Ерентала, устају руски листови против Аустрије и њене политике на Балкану. Лист „Рус“ пише, да ће градња железнице донети Аустро-Угарској огромне трговинске и политичке користи, с друге стране да ће та пруга, пролазећи кроз Новопазарски Санџак, коначно отсећи Србију од Црне Горе. Турска се до сад противила градњи те железнице, и тај њен непристанак био је ћутимична подлога за балкански споразум између Русије и Аустро Угарске. Сад ће градња пруге наједаред донети користи, само једној страни. То је против уговора, те Русија остају невезане руке, те мора гледати, да утиче на Порту, како би то спречила. „Новоје Времја“ пише, да се градњом ове железнице иде управо на стварање једне велике источне германске пруге, која ће доносити користи само Аустро Угарској и Немачкој, а свима другим штете. Аустро-угарски министар изгледа да живи